

Ο Ευγένιος Ιονέσκο, Ρουμάνος θεατρικός συγγραφέας, που έγραψε στη γαλλική γλώσσα, είναι ένας από τους επιφανέστερους εκπροσώπους του Θεάτρου του παραλόγου, μαζί με τους Σάμουελ Μπέκετ, Ζαν Ζενέ και Άρθουρ Αντάμοβ.

Ένα από τα τελευταία έργα, και όχι ιδιαίτερα γνωστά στη χώρα μας, του συγγραφέα της *Φαλακρής τραγουδίστριας* και του *Ρινόκερου* είναι το *Παιχνίδι της Σφαγής*. Αυτό το έργο επέλεξε η Θεατρική ομάδα του Συλλόγου των Αποφοίτων της Σχολής Ι.Μ.Παναγιωτόπουλου, ΣΑΕΕ_TIRAMISU, να ανεβάσει κατά τη φετινή θεατρική περίοδο στο Θέατρο της Σχολής στο Ψυχικό. Η εν λόγω Θεατρική ομάδα δημιουργήθηκε από ερασιτέχνες ηθοποιούς, όλους αποφοίτους της Σχολής Ι.Μ.Παναγιωτόπουλου. Αποτελείται από νέους –φοιτητές κυρίως– χωρίς θεατρική εκπαίδευση, αλλά με σοβαρή και ουσιαστική θεατρική παιδεία από το Σχολείο τους, ενώ τους διακρίνει το πάθος να εκφραστούν μέσω της θεατρικής πράξης. Η σκηνοθέτις, η Μάρω Ρίζου, απόφοιτος και εκείνη της ίδιας Σχολής και μέλος του Συλλόγου των Αποφοίτων της, σπούδασε Interior Design στην ΑΚΤΟ με πτυχιακή στον θεατρικό χώρο και στη συνέχεια αποφοίτησε από τη Δραματική Σχολή Βεάκη. Έχει παρακολουθήσει σεμινάρια σκηνογραφίας και σκηνικού φωτισμού, είναι ιδρυτικό μέλος θεατρικών ομίλων, έχει παίξει στο θέατρο και στον κινηματογράφο και έχει συγγράψει θεατρικά έργα.

Το *Παιχνίδι της Σφαγής* του Ιονέσκο συνδέεται και συνομιλεί αφαιρετικά, κατά τρόπο εμφανή ή λανθάνοντα, και παρά τις διαφορές, με ορισμένα κορυφαία έργα της παγκόσμιας λογοτεχνίας, όπως με το *Περί τυφλότητας* του Ζοζέ Σαραμάγκου, την *Πανούκλα* του Αλμπέρ Καμύ, το *Δεκαήμερο* του Βοκάκιου. Ο Ιονέσκο χτίζει ένα έργο που σήμερα φαντάζει περισσότερο επίκαιρο παρά ποτέ. Η ανασφάλεια που επικρατεί στην εποχή μας, όχι βεβαίως μόνον η οικονομική, με όλη την ανησυχία που προκαλεί, αναδεικνύεται στο έργο. Η εποχή της κρίσης, στην Ελλάδα και παγκοσμίως, οι τρομοκρατικές ενέργειες με τις ομαδικές δολοφονίες αδιακρίτως (ISIS κλπ.) και άλλα παράλογα φαινόμενα της εποχής μας δημιουργούν ένα κλίμα φόβου, ανάλογο με εκείνο του έργου. Το *Παιχνίδι της σφαγής*, δεν είναι παρά ένα από τα πολλά παιχνίδια που παίζουν οι κοινωνίες στον εαυτό τους. Παιχνίδια τρόμου, καταστροφής και αυτοκαταστροφής, βίας στη βία που ξαναγεννά βία, κι όλα αυτά χωρίς εξήγηση. Το παράλογο έχει μπει για τα καλά στη ζωή μας, τόσο που να αντιμετωπίζεται πλέον ως φυσικό. Το περίεργο είναι ότι, ενώ το προκαλούμε, στο τέλος αναρωτιόμαστε γιατί συμβαίνει.

Το έργο είναι προκλητικό, κριτικό, επαναστατικό. Πρόκειται για μια μελέτη του φόβου και των συμπεριφορών που προκαλεί, για μια σπουδή θανάτου. Όχι μόνο του βιολογικού, αλλά και του υπαρξιακού και συμβολικού θανάτου, του θανάτου των αξιών και της ψυχής.

Η υπόθεση του έργου έχει απλή βάση. Μια ξαφνική επιδημία αποδεκατίζει τους κατοίκους μιας πόλης. Ποιας πόλης; Δεν αναφέρεται, σκοπίμως. Διότι θα μπορούσε να είναι μια οποιαδήποτε πόλη, ακόμη και η δική μας ή η διπλανή από τη δική μας –μεταφέροντας έτσι το άγχος και στον θεατή. Οι άνθρωποι αυτής της πόλης, όλοι, ο ένας μετά τον άλλον, έρχονται αντιμέτωποι με το θάνατο.

Η αίσθηση του εγκλεισμού και του αποκλεισμού των ανθρώπων, που είναι σαν να βρίσκονται σε καραντίνα, προκαλεί δυσφορία και δύσπνοια. Όλα είναι

προκαθορισμένα. Οι άνθρωποι νιώθουν προδιαγεγραμμένοι, φυλακισμένοι, γελοίοι, τραγικοί. Δεν μπορούν να φύγουν, δεν μπορούν να ξεφύγουν, δεν μπορούν να δραπετεύσουν ακόμη και αν οι πόρτες της φυλακής είναι ανοιχτές. Δεν υπάρχουν τρόποι διαφυγής. Αν κάποιος βγει από τη φυλακή θα κολλήσει τον θάνατο, αν πέσει στη θάλασσα για να ξεφύγει θα πνιγεί, αν ανέβει στα τείχη θα τον πυροβολήσουν. Το έργο λοιπόν είναι ένα θέαμα της καταστροφής. Ο θάνατος εξομοιώνει τους πάντες και μπροστά του απογυμνώνονται όλοι από κάθε πρόσχημα.

Στην παράσταση αξιοποιήθηκαν η μάσκα, τα ουρλιαχτά, τα μουσικά όργανα, τα ενοχλητικά μοτίβα. Η σκηνοθέτις χρησιμοποίησε, για προφανείς λόγους, τα εργαλεία της μεγέθυνσης, της παραμόρφωσης, της αλλοίωσης. Οι ηθοποιοί έπαιξαν ως κλόουν, πίσω από μάσκες. Οι φωτισμοί του Μάκη Δρακόπουλου, τα σκηνικά, τα κουστούμια και το μακιγιάζ της Έλλης Λιδωρικιώτη και όλων των μελών της ομάδας, με εμμονή στα μαύρα ενδύματα και τα ψιμυθιωμένα πρόσωπα, αλλά και η υποβλητική μουσική ανέδειξαν μια μακάβρια ατμόσφαιρα, η οποία βρισκόταν σε αντιστοίχιση με το περιεχόμενο του έργου. Είδαμε λοιπόν μια μεταφυσική μαύρη κωμωδία, μια ιλαροτραγωδία, μια παρωδία του σύγχρονου ανθρώπου και του μηχανοποιημένου τρόπου ζωής, όπου επικρατεί το μαύρο χιούμορ. Το κωμικό, άλλωστε, δεν είναι παρά η άλλη όψη του τραγικού.

Οι ηθοποιοί ήταν όλοι εξαιρετικοί. Έπαιξαν με πάθος και με ιδιαίτερο τρόπο ο καθένας. Εμψυχωμένοι από τη σκηνοθέτιδα, λειτούργησαν ως ομάδα, όλοι μαζί χωρίς πρωταγωνιστές και όλοι πρωταγωνιστές –ούτως ή άλλως σ' αυτό το έργο δεν υπάρχουν ήρωες, δεν υπάρχουν πρωταγωνιστές. Η πολλαπλότητα των ερμηνειών και η εναλλαγή των ρόλων από τον καθένα γινόταν φυσικά και με μαεστρία, ακόμη κι όταν έπρεπε να αλλάξει η ψυχική διάθεση, καθώς περνούσαν από τη σκληρότητα στην τρυφερότητα, από τον τρόμο στην αμυδρή ελπίδα ή από το κωμικό στο τραγικό και τανάπαλιν. Κωνσταντίνος Βυθούλκας, Εύη Γιουρούκου, Μαρικαίτη Γραικιώτη, Τατιάνα Ζακοπούλου, Μαριλένα Λυριτζή, Σοφία Ορφανού, Ντορίνα Παναγιωτοπούλου, Ειρήνη Ρούμπη, υπό το ευφάνταστο και ουσιώδες σκηνοθετικό βλέμμα της Μάρως Ρίζου, έπαιξαν υπέροχα, υπηρετώντας με τον καλύτερο τρόπο την οπτική του Ιονέσκο. Στην παράστασή τους αναδείχθηκαν το γκροτέσκο, οι ανθρώπινες αδυναμίες, τα βαθύτερα ένστικτα, οι αγωνίες και τα άγχη, η ασήμαντότητα της ύπαρξης, η έλλειψη της αληθινής επικοινωνίας –ακόμη και στα τρυφερά ιντερμέδια επικρατούσε αποστασιοποίηση. Για να συνειδητοποιηθεί έτσι η άποψη του Ιονέσκο: «Το κακό δεν έρχεται απ' έξω. Βρίσκεται μέσα μας. Η κόλαση δεν είναι έξω, αλλά εδώ, μέσα μας. Εμείς είμαστε η κόλαση.»

Το *Παιχνίδι της σφαγής* από τη Θεατρική Ομάδα ΣΑΕΕ_TIRAMISU των Αποφοίτων της Σχολής Ι.Μ.Παναγιωτόπουλου ήταν μια παράσταση δύσκολη, εσωτερική, ενεργητική, με φρενήρη ρυθμό, σχεδόν κινηματογραφικό. Σκηνοθέτις και ηθοποιοί βρήκαν κώδικα επικοινωνίας και με κοινό παρονομαστή την αγάπη τους για το θέατρο, κατάφεραν να δημιουργήσουν μια παράσταση υψηλού επαγγελματικού επιπέδου, προσφέροντας εξαιρετική αισθητική απόλαυση στους θεατές τους.

Στάθης Κουτσούνης

[Ηλεκτρονικό περιοδικό **Diastixo**, 2 Ιουλίου 2017]

<http://diastixo.gr/allstexnes/theatro/7357-ionesko-02072017>